

1417

2den Beh. af Lovf. om Forand. i Fæstelovgivningen.

1418

Omfang at bruge den i Loven hjemlede Ret til at inddrage Jorden indtil 1 Td. Hartkorn for hvert Fæstested. Følgen vil altsaa blive, at de tilbageværende Fæstebønder ville synke ned fra at være Bønder — man vil jo have, at de skulle gaae over til at blive Selveiere, men det skeer ikke, tværtimod de gaae ned fra at være Bønder til at blive Selveiere, Huusmænd med 1 Td. Hartkorn, og ved Siden af disse mange Huusmænd, som de jo virkelig blive, skjøndt de beholde Nævnet, komme 4 til 5 Gange saamange Veiere; thi naar Godseieren sælger, kan han med det Samme fradrage det Areal, der er over 1 Td. Hartkorn af Gaarden, derpaa opføre Huse og leie disse Huse ud. Det er dette, der ligger i den ærede Ministers Udtalelser, og det er dette, som det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgfreds slutter sig til. Jeg skal ellers ikke indlade mig videre paa Vidtløftigheder i Sagen; thi den er bleven vidtløftig nok behandlet. Jeg skal blot komme med nogle Bemærkninger til det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgfreds (Bregendahl). Det ærede Medlem beskyldeer Fleertallet af Udvalget for Censfidighed og Skævhed og for at staae i Strid med de Grundsætninger, der bør være de ledende for Lovgivningsmagten. Det er muligt, at det ærede Medlem har Ret; jeg tvivler ikke om, at han efter sit Standpunkt har Ret til at betragte Betænkningen som eensidig, skæv og stridende mod de Grundsætninger, der bør være de ledende. Hvad nu Censfidigheden angaaer, forekommer det mig imidlertid, at han ogsaa gør sig skyldig dert. Det ærede Medlem har rigtignok taget sine Ændringsforslag tilbage, men maaskee det dog maa være mig tilladt at henpege til nogle Uttrininger i hans § 16, hvor han foreslaaer, at, naar en Godseier onsker, at Commissionen ved Afsløsningen skal optræde mæglende mellem Godseieren og Fæsteren eller Forpagteren og dømme om Salgsplanen, skal den gjøre det og dernæst for Fæsterne forklare Følgerne af,

at de ikke indgaae paa dette Salg. Jeg troer, at, naar det ærede Medlem ikke vil være eensidig, burde han ogsaa i Henhold til Ministerens Udtalelse om, at Fæsterne ogsaa have en Ret, naar de ere ved Fæstestedet; see hen til denne Ret og ved Siden af Godseieren's Salgsvillkaar komme frem med den Forudsætning, at ogsaa en Fæster maatte kunne komme med Rjødbevillkaar. Jeg troer ogsaa, at Commissionen har to Alternativer at vælge imellem, enten at stille sig midt imellem eller at slutte sig til en af Siderne. Smidlertid har det ærede Medlem taget sit Forslag tilbage, og jeg skal ikke opholde mig videre derved; men det forekommer mig, at det ærede Medlem her er noget eensidig; hvad han beskyldeer Andre for, det har han selv gjort sig skyldig i. — Der er talt om de Grundsætninger, der bør være de ledende for Lovgivningsmagten. Den Grundsætning, som for mig er den gjældende, og som jeg troer ogsaa er gjældende for andre ærede Medlemmer, det er den, at, naar jeg med mit Ja eller Nei skal bidrage til en Sags Afgjørelse, saa seer jeg hen til, hvad der er det Gavnligste for Statssamfundet. Dette er for mig det Ledende. Nu paastaar jeg, at det er det Gavnligste for Statssamfundet, at dets Borgere saavidt muligt gøres til selvstændige Eiere af den Helt Jord, som de skulle bearbejde — vel at mærke den Slags Jolk, som skulle bearbejde Jorden. Men naar man betragter de Principer, som den høitagtede Minister, det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgfreds, det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgfreds og de ærede Medlemmer, som slutte sig til denne Side, have, saa skeer dette slet ikke, naar disse Principer udføres i Praxis. Som sagt, der fremkaldes en talrig ny Klasse af Veiere, der skulle leve paa de Betingelser, som Godseieren finder for godt at foreskrive, og ville de ikke indgaae paa disse, kunne de gaae, hvorhen de ville, ud i den vide Verden. — Med det Samme, jeg har Ordet, skal jeg tillade mig at hvæle et Driek af